

Razumijevanje legata u kontekstu digitalne humanistike:

digitalizirana književna baština Rudolfa Franjina Magjera

Marijana Špoljarić Kizivat

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

- novi pristup kulturnoj baštini u digitalnom okruženju
- u kontekstu digitalne humanistike razmotrit će se digitalizirana književna ostavština osječkoga književnika Rudolfa Franjina Magjera
- interdisciplinarni pregled legata
- teorijske postavke i mogućnosti daljnjega rada na digitaliziranoj književnoj baštini

Digitalizacija legata Magjer u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek

- Rudolfo Franjin Magjer (1884.-1954.) hrvatski je književnik, učitelj, pedagog, novinar
- legat Magjer Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek ostavlja njegov sin Miljenko Magjer, 1980. godine za zbirku „Mursiana“
- više vrsta građe: knjige, rukopisi, fotografije, grafike, građa sitnog tiska, neobjavljena Magjerova autobiografija u rukopisu-strojopisu i književna kritika Mate Božičevića u rukopisu
- Književna baština Rudolfa Franjina Magjera digitalizirana je 2014. godine
- Digitalna zbirka obuhvatila prikaz života i djela Rudolfa Franjina Magjera, njegove književne radove i popratnu građu i materijale koji ga stavljaju u kulturno-povijesni i književni kontekst

Rezultati digitalizacije i promotivnih aktivnosti knjižnice:

- predstavljanje projekta digitalizacije, izložba izvornika, filantropska šetnja gradom
- Magjerova obitelj nakon projekta poklonila i odljev biste R. F. Magjera
- predavanja za studente i knjižničare u suradnji s profesorima Filozofskog fakulteta u Osijeku i Društvom knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema
- studenti kroatistike koriste građu iz legata za seminarske radove i interpretacije Magjerovih književnih djela
- dvije doktorske disertacije:

Bjedov, S. Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku : 1909.-1941. : doktorska disertacija. Osijek : S. Bjedov, 2013.

- Osnivač Kluba je R. F. Magjer. Teze rada predstavljene u knjižnici 2016. godine.

Piše se drugi doktorski rad o književnom djelu R. F. Magjera.

- predstavljena je knjiga *Grad, klub i mi*, autora Siniše Bjedova, nastala na spomenutoj doktorskoj disertaciji

Bjedov, S. *Grad, klub i mi* : Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku : 1909.-1941. Osijek : Oksimoron, 2016.

- upiti iz pojedinih slavonskih tiskara za posudbom građe iz legata
- odjek u inozemstvu: za potrebe izložbe *Ekslibrisi Saše Šantla: spominska grafična razstava ob 70. obletnici umetnikove smrti*, u Mestnoj knjižnici u Ljubljani autor Igor Longyka upotrijebio je i ex librise iz legata Magjer (autora Saše Šantela). Ex librise su tiskani u katalogu izložbe.

Rzasut legat u baštinskim ustanovama

- dio ostavštine Rudolfa F. Magjera nalazi se u fondu Državnog arhiva u Osijeku. Građa je klasificirana kao osobni arhivski fond, opisani podaci nalaze se u Registru arhivskih fondova i zbirki ARHiNETU (arhivski informacijski sistem)
- Dio rukopisne ostavštine Rudolfa F. Magjera nalazi se u Zbirci rukopisa i starih knjiga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu
- digitalizirana građa u Digitalnoj knjižnici Slovenije uključuje nekoliko književnih kritika djela R. F. Magjera i katalog izložbe grafika Saše Šantela u Mestnoj knjižnici
- Magjerov osobni svijet prenijeti u digitalno okruženje

- Sadržaj - digitalni format - automatski proizvodi, reproducira, transformira i prezentira bez interpretativnog posredovanja
- činjenica koju treba analizirati, kvantitativnim metodama, zasnovanim na statističkim podacima i sučeljima za vizualizaciju
- digitalizirana građa i računalni kod objašnjavaju se na humanistički način
- kulturni objekt prevodi se u digitalni kod
- rezultat - bolja pretraživost informacija

Legat kroz prizmu likovne umjetnosti

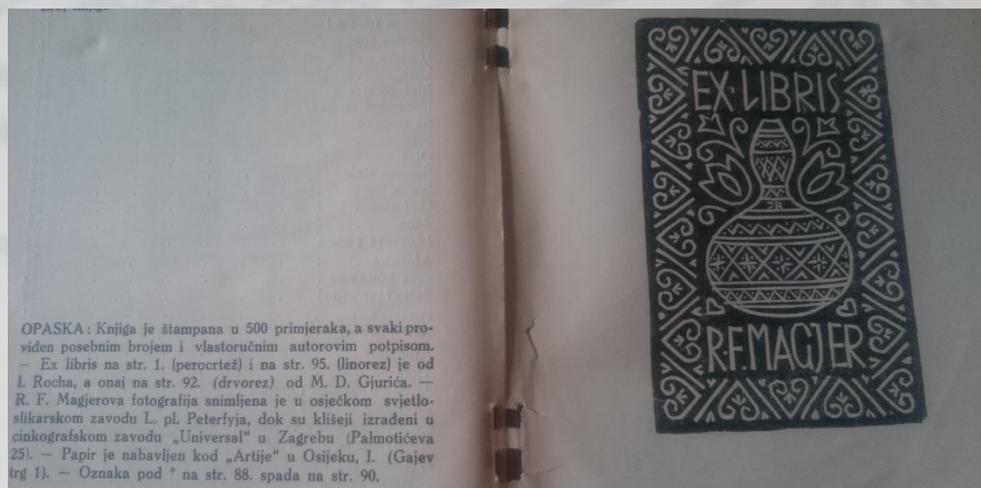
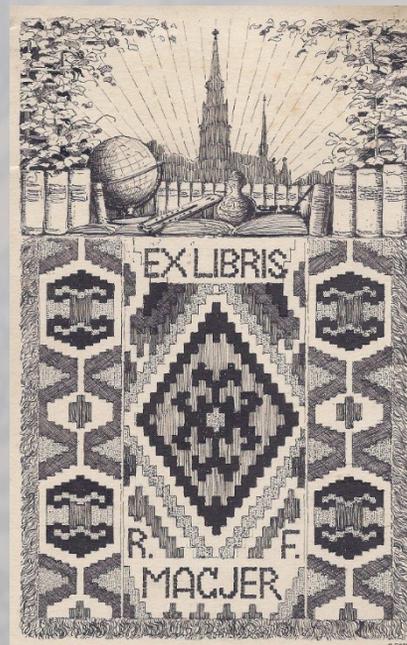
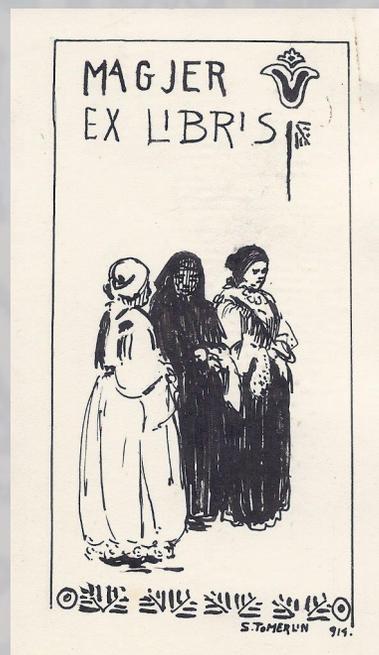
- secesijski omoti knjiga, ornamenti, ilustracije i ex librisi
- izdavaštvo: izduženog vijugavog florealnog elementa, vitkih linija i pastelno kontrastnih boja
- knjigoveški rad na svom materijalu prati umijeće likovnog korištenja izduženo stiliziranih grana i vitica
- u knjižnom bloku prevladava crtež i reprodukcija drugih likovnih tehnika, u secesijskoj stilizaciji
- „Dobra i stilski vrijedno opremljena knjiga postaje unikatno vrijedno djelo dostojno izlaganja, kolekcioniranja i prezentacije”
- Građa se može razvrstati po vrsti umjetničkog izričaja na: portrete, ex librise, naslovnice knjiga, ilustracije u knjigama, književne ukrase i ornamente te s obzirom na različite motive (folklorne, flore i faune, kršćanske)
- iz digitalizirane se građe mogu ilustracije izdvojiti po navedenim karakteristikama, kao i posebno opisati metapodatci
- stilizacijski secesijski elementi se posebno ističu kod književnih ukrasa
- u knjigama je ilustracija jednakovrijedna kao i književni tekst

Ex librisi

- u legatu su originali grafike ex librisa Magjer koje su mu izradili Saša Šantel, Slavko Tomerlin i Ivan Roch
  - ex librisi s folklornim elementima (žene i muškarac u nošnji, đeram, narodni vez, tikvice)
secesijskim motivima cvijeća
simboli učenosti (knjige, pisaći pribor)
kršćanskim elementima (crkva sv. Petra i Pavla u Osijeku, globus – simbol Boga Oca)
- > ista tematika u književnim djelima i na ilustracijama
- ex librisi se mogu posebno istraživati kroz povijest umjetnosti, ikonografiju, kulturnu povijest, heraldiku, mogu nositi alegorijsku priču

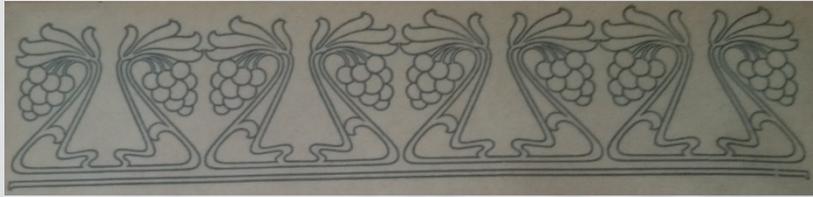

OPASKA: Knjiga je štampana u 500 primjeraka, a svaki pro-
viden posebnim brojem i vlastoručnim autorovim potpisom.
— Ex libris na str. 1. (perocrtéz) i na str. 95. (linorez) je od
I. Rocha, a onaj na str. 92. (drvorez) od M. D. Gjurica. —
R. F. Magjerova fotografija snimljena je u osječkom svjetlo-
slikarskom zavodu L. pl. Peterfija, dok su klišei izrađeni u
cinkografskom zavodu „Universal“ u Zagrebu (Palmitičeva
25). — Papir je nabavljen kod „Artije“ u Osijeku, I. (Gajev
trg 1). — Oznaka pod * na str. 88. spada na str. 90.

Književni ukrasi

Prve trešnje

Crveni križ

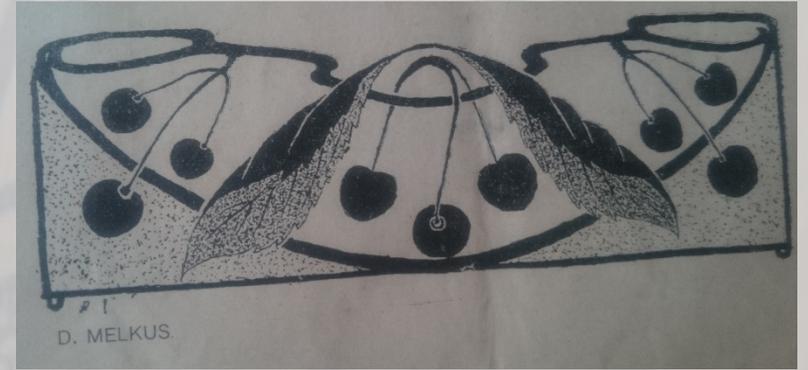
Porivi

Crveni križ

Crveni križ

Porivi

Crveni križ

Porivi

Ilustracije u knjigama

Drvorez S. Šantel u *Iz prošlosti i sadašnjosti*

Z. Sertić iz *Miholjčice i Valpovčice*

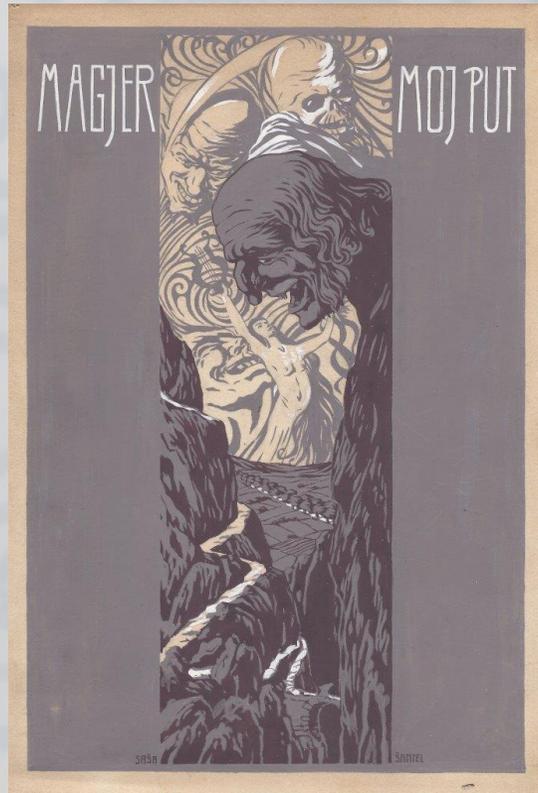
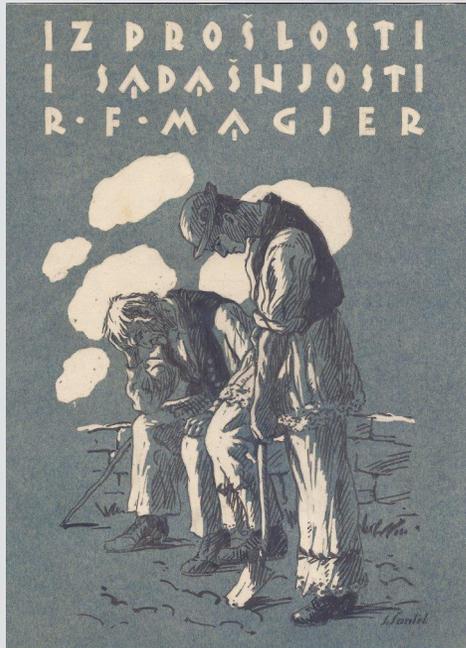
Z. Sertić iz *Miholjčice i Valpovčice*

- Naslovna ilustracija knjige *Crveni križ i drugi zapisci sa sela uoči rata* i Ex libris Magjer - S. Tomerlin (Vinkovci); književni ukrasi po narodnim motivima sa tikvica - D. Renarić (Vukovar)
- Likovne ilustracije u *Zapiscima sa sela* - Josip Anschau (Osijek), Vladimir Becić (Monakov), Dragutin Renarić (Križevci) i Rudolf Valić (Prag). Knjiga je bogata ilustracijama (26)
- Knjiga *Porivi* bogata stilizacijama i ilustracijama (26) D. Melkusa, D. Renarića, R. Valića
- Knjiga *Prve trešnje* - ilustracije V. Becića, R. Valića i D. Melkusa (književni ukras za kraj, Finis)
- *Poezija i proza : iz Poriva i Zapisaka sa sela* - tiskana kao posebno bibliofilsko izdanje. Svaki je primjerak označen posebnim brojem i vlastoručnim potpisom autora. Tri su ex librisa u knjizi, jedan perocrtež, drugi linorez I. Rocha te drvorez M. D. Gjurića.
- Knjiga *Miholjčice i Valpovčice* - ilustracije Zdenke Sertić
- U knjizi *Iz prošlosti i sadašnjosti* -ilustracija ex libris je reprodukcija po drvorezu Milenka D. Gjurića (Zagreb), portret R. F. Magjera je narisala Hela Reymanova (Osijek), a vigneta je otisak drvoreza Saše Šantela (Ljubljana).
- Na češki prevedene *Slavice* sadrže ilustracije V. Becića, R. Valića te fotografije nepoznatih autora (primjerice, mlin na Dravi u Slavoniji).

Naslovnice knjiga

363. knjiga
MAGJER, RUDOLFO FRANZA. Moj put -
Osijek: Komunistična radnička Knjižara Radostica
Bašica, 1947.
- SASA SAMTEL
- Zagreb: Tisak i tiskari Kraji, remajlske tiskare, 1947.
- broširano, karton, bijeli peckapljen kao oritak, drje-
boje (sira, sunnomođa). Tisak u rezgatu.
- 15 x 10 cm
- KMSO OB 2017
- Osijek, slavonski prinjersak Izdavača

- Korice - Prazna polja lijevo i desno, visoko gore
autorski naslov središnjim versalen. U srednjem
polju učitro slegopis: jezik uslog i strnog
plantinskog klanca, strnog puta, u oblatsna vizje
životnog doba od mladosti do starosti dominira smrti s
kocam, sign. d. d. "Sasa". Prednaslovna stranica -
reprodukcija korica umjerna de mackov d. g.
identifikan motir na posebno ukrajan dopisnici, sign.
"Naravno profesor Sasa Samtel (Prazna)".
- Biblij. OSOK, 1977; Ob 1980, 1982, K 39; LITG, 1986,
122; Blago, 1997, K 1. 59

368. Buch
MAGJER, RUDOLFO FRANZA. Mein Wag-
Osijek: Komunistenverlag der Buchhandlung von
Radostica Bašić, 1947
- SASA SAMTEL
- Zagreb: Druck und Druckplatten der Königlichten
Landesbibliothekskerei, 1947
- broschiert, weißer Karton ungeklappt als Umschlag,
2 Farben (grün, dunkelbraun). Druck im Negativ
- von 15 x 10
- KMSO OB 2017
- Osijek; Pflichtexemplar des Verlegers

- Buchdeckel - Blauhe Fäden links und rechts, hoch
oben Autorennel in sezessionistisohen
Versalbuchstaben. Längs im Mittelfeld allegorische
Darstellung einer engen und steilen Bergschlucht und
eines steilen Weges in den Wäldern mit Tannen des
Lebenslaufes von der Jugend bis zum Alter dominiert
der Tod mit der Sense. Signatur d. d. "Sasatel".
Vordrucksseite - eben rechts auf die Größe eines Etiketts
verkleinerte Reproduktion des Buchdeckels.
Identisches Motiv auf der speziell gedruckten
Postkarte, Signatur: "Steinbock von Professor Sasa
Samtel (Prazna)".
- Biblij. OSOK, 1977; Ob 1980, 1982, K 39; LITG, 1986,
122; Blago, 1997, K 1. 59

255

Magjerove naslovnice knjiga kao primjeri secesije - katalog knjige Secesija : slobodnog i kraljevskog grada Osijeka / <glavni urednik Julije Martinčić>.

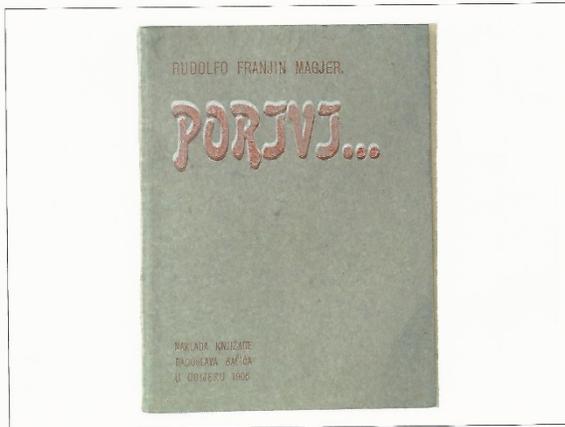
Zagreb ; Osijek : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstveni i umjetnički rad, 2001.

364. knjiga
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Erotika;
Osijek: s. n., 1918.
- SAŠA SANTEL
- Osijek: Tisak hrvatskog štamparskog zavoda d. d. Podružnica u Osijeku, 1918.
- broširano, karton bijeli preplavljen kao otkat, dvije boje (siva, crna). Tisak u negativu
- 15 x 10 cm
- KMSO OB 2056
- Osijek: obvezni primjerkar Tiskare

364. Buch
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Erotik;
Osijek: s. n., 1918
- SAŠA SANTEL
- Osijek: Druck der kroatischen Druckanstalt AG, Zweigstelle in Osijek, 1918
- broschiert; karton weiß mit Umschlag umklappbar. Karton zwei Farben (grau, schwarz). Druck im Negativ
- cm 15 x 10
- KMSO OB 2056
- Osijek: Pflichtexemplar der Buchdruckerei

- Buchdeckel - Allegorische Darstellung eines Bildhauers, der eine große Frauenbüste meißelt, unten auf der Darstellung die Masse bewundert das Werk. Sign. links unten "Šantel", Vortitelseite - rechts oben Reproduktion der Buchdeckelgestaltung verkleinert auf Etikettengröße, Autorengabe auf S. 36, "Titelblattzeichnung von Šasa Santel (Šušak)". Einheit der Art der Stillisierung, der Ausführung, der Farbenkombination und der damaligen Kleidung.
- Bibl.: Oo 1900, 1982, K 39; LČO, 1986, 125; Blago, 1997, K I, 60
V. B.

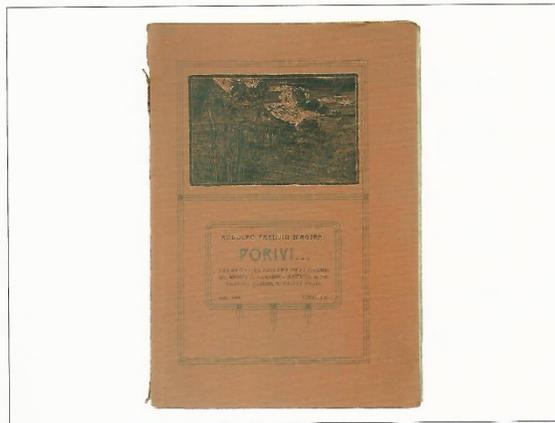

346. knjiga
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Porvi.-
Osijek: Naklada Knjižare Radoslava Bačića, 1905.
- NEPOZNATI AUTOR
- Osijek: Tisak Prve hrvatske dioničarske tiskare u Osijeku, 1905.
- broširano; korice karton dlakave strukture, sivo-plavi; tisak trobojni (smeđe, crveno, sivo). Knjižni blok imitacija papirna ručne izradbe, kren, knjižgotisak.
- 16x12 cm
- KMSO OB 1470
- Osijek: obvezni primjerkar idavača, Tiskare

- Potpuna secesijska stilizacija - materijal, oprema, likovno-grafičko rješenje, cjelina korica. Izvredni secesijski dojam spojem korice i knjižni blok imitacija papirna ručne izradbe, kren, knjižgotisak. Korice - gore u rihu i savim dolje nizovi teksta. Naslov secesijskim posebnim obrisnim kurziv-verzalom, trobojno. Hrlat - naslov verzalom.
- bibl.: OSOK, 1977; LČO, 1986, 18; Blago, 1997, K I, 45
V. B.

346. Buch
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Anregungen.-
Osijek: Verlag der Buchhandlung von Radoslav Bačić, 1905
- UNBEKANNTER AUTOR
- Osijek: Druck der Ersten kroatischen Buchdruckerei AG in Osijek, 1905
- broschiert; Buchdeckel aus Karton mit haariger Struktur, grau-blau; Druck in drei Farben (braun, rot grau). Buchblock - Imitation von handgemachtem Papier, beige, Buchdruck.
- 16x12 cm
- KMSO OB 1470
- Osijek: Pflichtexemplar des Verlegers, der Buchdruckerei

- Vollständige Sezessionsstilisierung - Material, Ausstattung, bildend-graphischer Entwurf, das Ganze des Umschlags. Außerordentlicher Sezessionsindruck durch die Verbindung von gebrauchten Materialien und den graphisch gebrauchten Typen von Sezessionsbuchstaben. Buchdeckel - oben und ganz unten auf dem Vorderdeckel befinden sich Reihen von Text. Der Titel in besonderen sezessionsistischen unmissbaren Kursivversalien, fedrigartig. Auf dem Buchrücken - Titel in Versalien.
- Bibl.: OSOK, 1977; LČO, 1986, 18; Blago, 1997, K I, 45

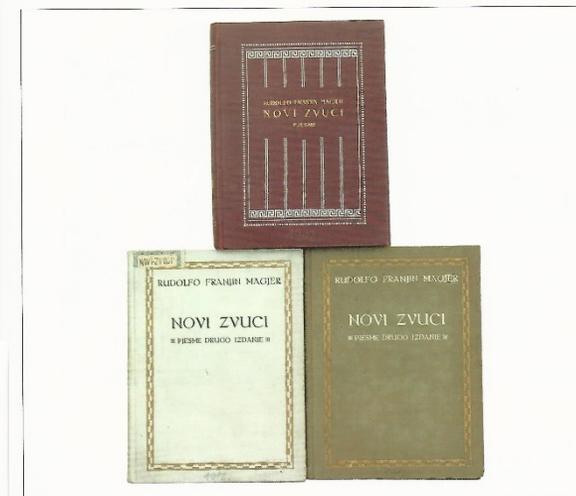

352. knjiga
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Porvi.- Druga knjiga pjesama : Nove pjesme.-
Osijek: s. n., 1908.
- DRAGUTIN RENARIĆ, BRANIMIR PETROVIĆ, RUDOLF VALIĆ
- Osijek: Tisak Prve hrvatske dioničarske tiskare, 1908.
- broširano, karton ciglasto-crveni, tri boje (sivo, zelenomrko, tamnoljubičasto). Tisak crni.
- 25x18 cm
- KMSO OB 1599
- Osijek: obvezni primjerkar Tiskare

- Korice - više polja omeđeno jednostavnim letvicama, u skladu boje, rasporeda, grafičkih elemenata i stilizacije crteža. Gornje polje - brdoviti pejzaž s drvećem i oblacima, drveće, sign. L. A. "Renarić". U donjem dvostrukovaljanim polju naslov i impresum višedobno, secesijska slova. Prednaslovna strana - vjetrove Petrovića i Renarića. Naslovna strana - secesijska slova l.g. i d.d. u redovima. Knjižni blok - vjetrove kao posebne table (2), zastavice ili eul-de-lampe.
- bibl.: Oo 1900, 1982, K 39; LČO, 1986, 42; Blago, 1997, K I, 54
V. B.

352. Buch
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Anregungen - Zweites Gedichtbuch: Neue Gedichte.-
Osijek: eigener Verlag, 1908
- DRAGUTIN RENARIĆ, BRANIMIR PETROVIĆ, RUDOLF VALIĆ, Osijek
- Osijek: Druck der Ersten kroatischen Druckerei AG, 1908
- broschiert, ziegelroter Karton, drei Farben (grau, grünbraun, dunkellila). Schwarzer Druck.
- 25x18 cm
- KMSO OB 1599
- Osijek: Pflichtexemplar der Buchdruckerei

- Buchdeckel - mehrere von einfachen Leisten umgrenzte Felder in einer Harmonie von Farben. Anordnung, graphischen Elementen und Stillisierung der Zeichnungen. Das obere Feld - gebirgige Landschaft mit Bäumen und Wolken, Holzschnitt, Sign. links unten "Renarić". In dem unteren, doppelt umgrenzten Feld - Titel und Impressum in mehreren Zeilen. Sezessionsbuchstaben, Vortitelseite - Vignetten von Petrović und Renarić. Titelseite - Sezessionsbuchstaben links oben und rechts unten in Zeilen. Buchblock - Vignetten als Sondertafeln (2), Fähnchen oder eul-de-lampe.
- Bibl.: Oo 1900, 1982, K 39; LČO, 1986, 42; Blago, 1997, K I, 54

61. knjiga
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Novi zvuci.- Pjesme drugo izdanje.-
Osijek: Izdanje komisionalne naklade Rad. Bačića, 1912.
- NEPOZNATI AUTOR
- Osijek: Prva hrvatska dioničarska tiskara, 1912.
- tri imalice, tvrdi povez, platno sivo. Tisak zlatni, bijeli.
- 17 x 13 cm
- KMSO OB 1813
- Osijek: obvezni primjerkar Izdavača

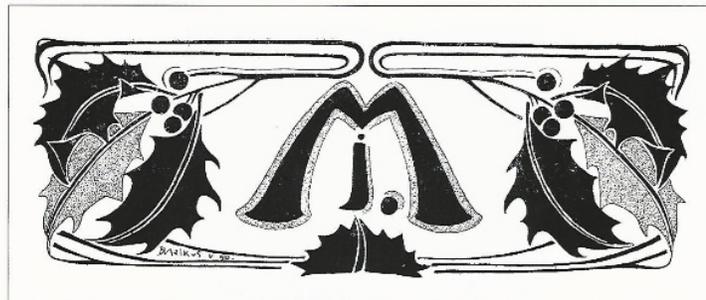
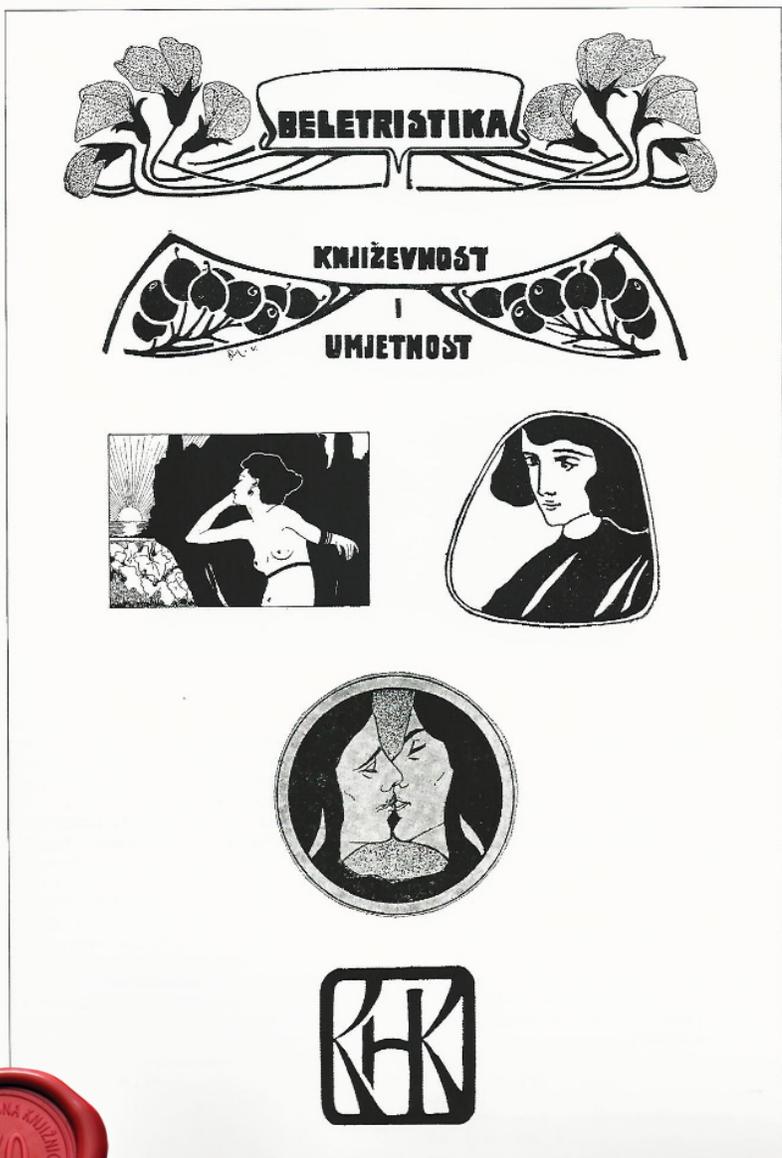
- Korice - okvir geometriziranih letvica, u središnjem polju gore redovi naslova verzalom. Stražnje korice - dolje znak Tiskare slijepim slovima u jednom redu. Podstavn papir - dlakavi karton tamnozeleni. Knjižni blok - slog neutralan. Elementi secesijskih kombinacija boje, grafičkih ukrasa, stišavanje stila.
- bibl.: LČO, 1986, 74.
V. B.

361. Buch
MAGJER, RUDOLFO FRANJIN. Neue Töne - Gedichte, zweite Ausgabe -
Osijek: Ausgabe der Kommissionsaufgabe von Rad. Bačić, 1912
- UNBEKANNTER AUTOR
- Osijek: Erste kroatische Druckerei AG, 1912
- drei Varianten, harter Einband, graues Leinen. Druck - golden, weiß
- cm 17 x 13
- KMSO OB 1813
- Osijek: Pflichtexemplar des Verlegers

- Buchdeckel - Rahmen aus geometrisierten Leisten, im Mittelfeld oben - Zeilen des Titels in Versalienstaben. Der Hinterdeckel: unten - Zeichen der Druckerei mit eingepressten Buchstaben in einer Zeile. Papier in der Unterlage - haariger dunkelgrüner Karton. Buchblock - Satz neutral. Elemente von sezessionsistischen Farbkombinationen und graphischen Verzierungen; Stillberuhigung.
- Bibl.: LČO, 1986, 74.

Klub je dominirao svojom tiskarskom produkcijom, ali i opremom knjiga i likovnim ukusom

359. časopis

- MI -
 Osijek: Redovito izdanje Kluba hrvatskih književnika, 1910.
 - DRAGUTIN MELKUS, DRAGUTIN RENARIĆ;
 VLADIMIR BECIĆ; fotografije
 - Osijek; Tisak Prve hrvatske dioničke tiskare, 1910.
 - dvije inačice 1) - karton, grubo granulirani svijetlokrem; 2) - karton, grubo granulirani sivi; broširano. Tisak zlatom.
 - 26x21 cm.
 - KMSO OB 1701

- Korice - vinjeta Melkusa visoko gore kao zastavica, bodljikavo lišće i bobice, u sredini ukomponiran naslov. Znak "HKH" kao posebna vinjeta d. d. Prednaslovna strana sa znakom Kluba d. g., prednaslovni list na zelenom kartonu, reprodukcija u boji, sign. "Melkus". Naslovna strana - ponovljena vinjeta s korica, visoko gore. Knjižni blok - vinjete Melkusa kao posebne table, zastavice ili na posebno otisnutim listovima naljepjeni na table. Sadržaji i druge priloge - reprodukcije D. Renarića, V. Becića, te fotografije. Posebno jedinstvo u stilskoj izvedbi poveza i grafičkih elemenata, te izvedbi i stilizaciji crteža i reprodukcija Melkusa i drugih. Jedinstvo korica i grafičkog rasporeda koji se kasnije ponavljaju u sačrzanju.
 - bibl.: GM-M, 1975.; Oo 1900, 1982., K 38, 39; OSOK, 1977.; L'UO, 1986., 64; Ivanković, G.M., 1994., K 122; Blago, 1997., K II. 4
 V.B.

250

359. Zeitschrift

- UNS. - (- MI)
 Osijek: Regelmäßige Ausgabe des Klubs der kroatischen Schriftsteller, 1910
 - DRAGUTIN MELKUS; DRAGUTIN RENARIĆ;
 VLADIMIR BECIĆ; FOTOGRAFIEN, Osijek
 - Osijek; Druck der Ersten kroatischen Druckerei AG, 1910
 - zwei Varianten, 1) - grob granulierter lichtbeigefarbener Karton; 2) - grob granulierter grauer Karton; - broschiert. Golddruck.
 - cm 26x21
 - KMSO OB 1701

- Buchdeckel - Vignette von Melkus hoch oben als Föhnenchen, Stachelblätter und Beeren, der Titel in der Mitte einkomponiert. Das Zeichen "HKH" als Sondervignette rechts unten. Vorsatz mit dem Klubzeichen rechts oben. Vortitelblatt auf grünem Karton, Farbproduktion, Signatur "Melkus". Titelseite - wiederholte Vignette von dem Buchdeckel, hoch oben. Buchblock - Vignetten von Melkus als Sonderaufsätze, Föhnenchen oder auf getrennt gedruckten und auf Tafeln aufgeklebten Blättern. Auch andere Anlagen sind enthalten - Reproduktionen von D. Renarić, V. Becić, sowie Fotografien. Besondere Einheit in der Stilsausführung des Einbands und der graphischen Elemente und in der Ausführung und Stilisierung von Zeichnungen und Reproduktionen von Melkus und anderen Autoren. Einheit von Buchdeckeln und der graphischen Anordnung, welche sich auch später im Inhalt wiederholt.
 - Bibl.: GM-M, 1975.; Oo 1900, 1982., K 38, 39; OSOK, 1977.; L'UO, 1986., 64; Ivanković, G.M., 1994., K 122; Blago, 1997., K II. 4

Naslovna stranica časopisa *Mi* u dvije inačice.

Korice od kartona, grubo granulirani svijetlokrem ili sivi broširan, zlatnim tiskom

Vinjeta Melkusa - zastavica, bodljikavo lišće i bobice

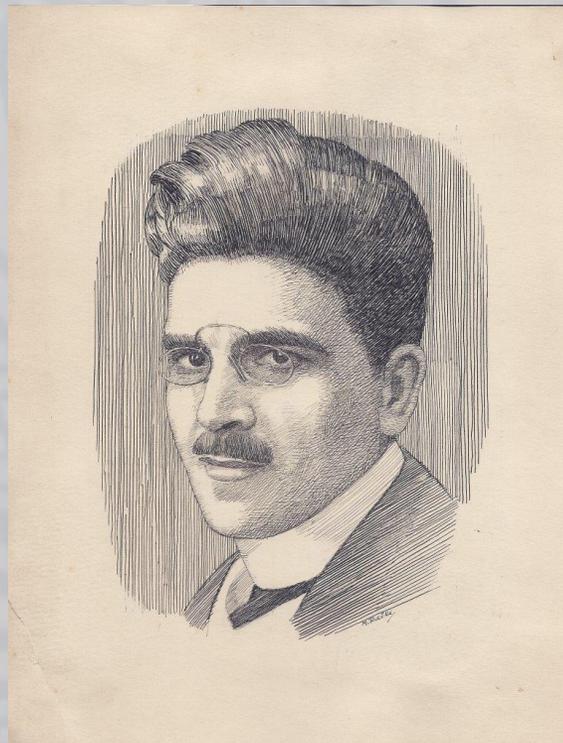
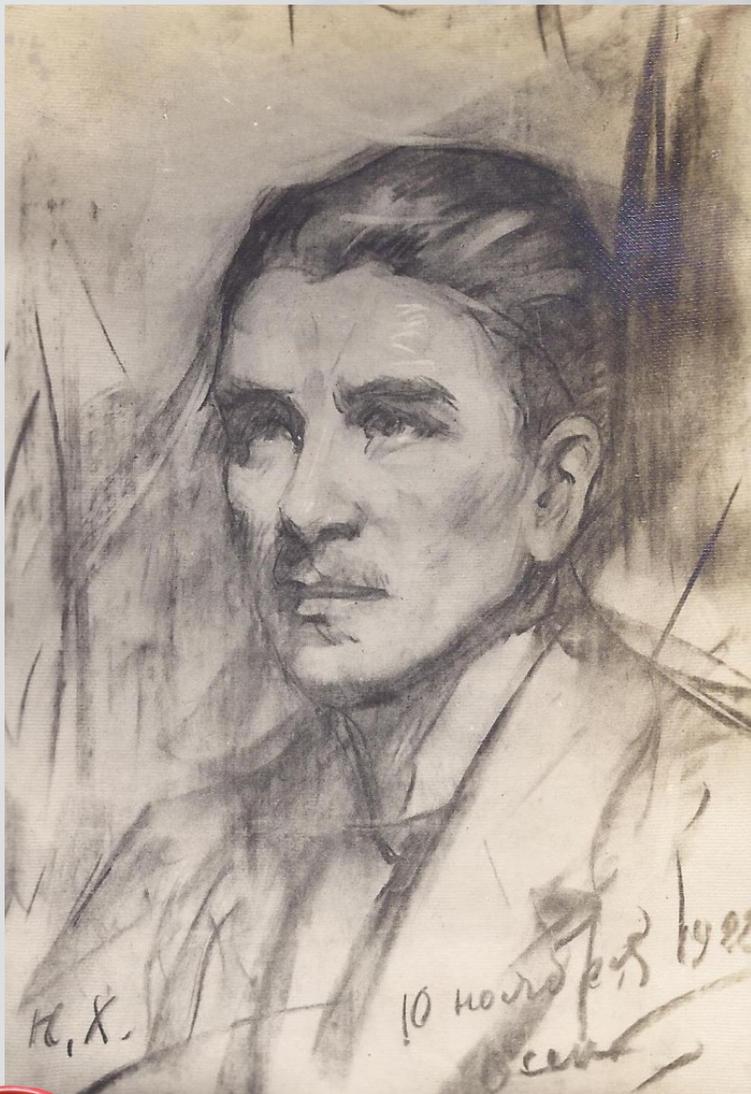
u sredini ukomponiran naslov

jedinstvo u stilskoj izvedbi poveza i grafičkih elemenata, te izvedbi i stilizaciji crteža i reprodukcija Melkusa, Renarića i Becića

Jedinstvo korica i grafičkog rasporeda

Slavonski likovni lokalizmi

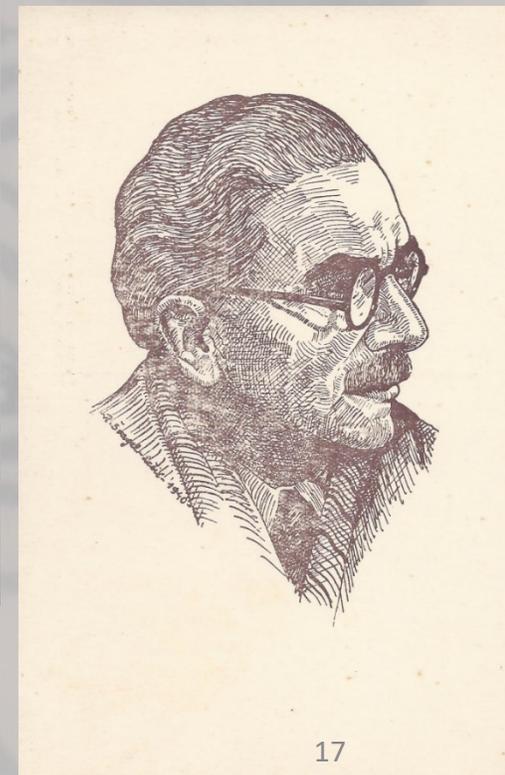
Portreti

R.F. MAGJER-EX-LIBRIS. L.ŠUPUK PINX

- R. F. Magjera su portretirali M. Rački (oko 1920, olovka), N.H. (1922, olovka), M. Gjurić (1924, olovka), L. Šupuk (1930, akvarel), D. Milivojević (1933, karikatura), S. Šantel (1937, tuš) i R. Švigel Lešić (1940, tuš)
- u legatu se nalaze originalne grafike-crteži portreta R. F. Magjera koje je izradio Mirko Rački, L. Šupuk, Milenko D. Djurić i R. Švigel-Lešić
- R. Švigel Lešić prema skici izradio i poprsje (1940.), koje se čuva u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek

fotografije

Pout' v Slavonii.

Mlýny na Drávě ve Slavonii.

album *R.F. Magjer u slici i riječi*

- tiskani ukrasi na fotografskim kartonima
- potpisane fotografije nastale u fotografskoj radnji Ludwiga Varnai
- većina fotografija prati rad Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku (čiji je R.F. Magjer bio osnivač i idejni vođa), upravni odbor, suradnike, izložbe i svečanosti povodom podizanja spomen-ploča i druženja s osječkim intelektualcima onoga vremena
- na fotografijama su mnogi osječki književnici, slikari, glazbenici te javni i kulturni radnici (Jovan Gojković, Ivan Roch, Josip Leović, Vlado Ivakić, Pavao M. Rakoš, Josipa Glembay, Gejza Krnić, Franjo Sudarević, Zora Vuksan-Barlović, Lav Mirski i drugi)
- djelovali u okviru Kluba u osječkoj kulturnoj sredini, u vrijeme od 1900. do 1941. godine
- nekoliko grupnih portreta R. F. Magjera s članovima Kluba, neke su s potpisima članova ispod slike

Rudolff Franjošić
Prof. Mijo Biljan
Prof. Fran Kršinić
Josipa gl. Glembay
M. Pinterović
Magaršević
Sijača
Stjepan Čađavica
Stjepan Čađavica
Osijek
1911

Josipa Glembay, učiteljica i književnica

Marija Pinterović, supruga osječkog gradonačelnika Ante Pinterovića

Stjepan Čađavica
Osijek
1911

R. F. Marjanić
M. J. Jurić
Stjepan Čađavica
Osijek
1911

Stjepan Čađavica
Osijek
1911

- detaljne analize fotografija
- za svaku osobu izdvojiti portret i uključiti u sustav prepoznavanja lica
- automatska detekcija lica na slici okupila bi na jednom mjestu sve fotografije jedne osobe, izdvojila osobu po obilježjima (izgledom, modnim izričajem i drugo) te pokazala njezine društvene i kulturne veze
- tražilice kao što su Google Images, PicTrieve i PimEyes dopuštaju ljudima prepoznavanje lica uspoređujući povezanu ili prenesenu fotografiju sa svojim zbirkama slika
- primjeri: knjižničari i arhivisti već koriste programe za prepoznavanje lica - sustav automatskog označavanja na Facebooku i New York Times 'Who the Hill za brzo označavanje i ažuriranje zbirke slika, Smithsonian koristi programsku podršku za prepoznavanje lica s fotografija iz građanskog rata
- portreti Osječanki i Osječana prikazuju secesijski uzorkovanu odjeću, šešire, frizure i modni pribor sa secesijskim uzorkom
- krajnji rezultat - stvaranje potpunije slike Osijeka toga vremena

Grupna fotografija članova Kluba iz 1924.
prikazuje književnike i umjetnike okupljene oko
stola na kojima se nalaze knjige koje listaju.

J. Gojković, grafika J. Roch, grafika J. Leović, slikar i tajnik V. Trivalić, folklorista

Jovan Gojković,
grafičar i slikar

Ivan Roch, osječki grafičar i slikar
klupski tajnik

Josip Leović, slikar

Hella Reyman, osječka slikarica

Milenko D, Djurić, slikar i
pročelnik umjetničke sekcije

Legat kroz prizmu glazbene umjetnosti

- Pjesme R. F. Magjera uglazbili: J. Gotovac, E. Tuma, V. Antunović, T. Machulka, J. Canić i B. Kršnjavi
- U knjizi *Moj put* uz pjesmu *Mjesečini* - napomena uglazbio Josip Canić
- Iz zbirke *Pjesme iz osame* uglazbljene su tri pjesme:

pjesmu *Hrvat* uglazbio je Edo Tuma, uz bilješku kada je prvi puta izvođena skladba, te da je 1911. peštanska tvrtka „Grammophon“ snimila pjesmu kao melodramu na gramafonsku ploču

Pjesmu *Jugoslavenska himna* uglazbio je Valerijan F. Antunović (naklada Hrvatskog štamparskog zavoda u Osijeku) i Todor Machulka (u rukopisu)

Pjesmu *Sletovka* uglazbio je Branko Kršnjavi (u rukopisu)

- U zbirci *Porivi* uz pjesmu *Umjetnikova pjesma* napomena autora da je sadržaj pjesme uzeo iz pripovijesti talijanskog skladatelja G. Battiste Pergolosea, koji je uglazbio korizmu pjesmu *Stabat Mater* (Stala Majka) i da se na nju misli u ovoj pjesmi
- U ostavštini Jakova Gotovac u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu nalazi se Magjerova uglazbljena Crna priča. Zabilježene su i dvije pjesme koje je uglazbio B. Perić, a to su pjesme *Ja...* (Ljubljana, 17. XII. 1919., rukopis) i *Listopad* (rukopis).

- okupljanje uglazbljenih pjesama, notnih i zvučnih zapisa (postojećih ili snimljenih novih) u virtualnom okruženju
- digitalizacija partitura
- poveznice do digitalizirane glazbe izravno preko institucija koje ih posjeduju
- detaljna analiza notnih zapisa pomaže smjestiti Magjerove pjesme u muzikološki kontekst
- partiture se mogu proširiti za više izvođača, zvučni zapisi se mogu snimiti u MP3 obliku, a glazba se može istraživati putem računalnih aplikacija
- priprema notnih izdanja - najčešće se koriste programi za pisanje nota Sibelius i Finale
- optičko prepoznavanje glazbenih zapisa (Optical Music Recognition – OMR), tj. prevođenje notnog zapisa u elektronički oblik kako bi ga se moglo uređivati ili računalno reproducirati

Prijevod djela

- djela R. F. Magjera prevedena na više jezika: češki, poljski, esperanto, ruski, njemački, slovački i slovenski jezik
- legat sadrži knjigu *Zapisci sa sela* i njezin prijevod na poljski *Z wiejskiej zagrody*
- iz navedene knjige priča *Djed i unuk* prevedena je i na njemački jezik, *Enkel und Ahn*
- legat sadrži *Slavice* u češkom prijevodu
- pomoću digitalnih inačica jednostavno je provjeriti preciznost prijevoda, automatsko vrednovanje sustava
- sustav Systran ističe se kao opći sustav strojnog prevođenja, kojega koristi i Europska komisija za prevođenje među mnogim europskim jezicima

Knjižarske veze i tijekovi prodaje knjiga na početku 20. stoljeća

Na posljednjim stranicama knjiga napomene se gdje se sve mogu naručiti Magjerova djela, pa se tako spominju: Knjižara Ljudevita Szeklera i Radoslava Bačića u Osijeku, Gustav Neuberga u Križevcima, knjižare L. Hartmana (St. Kugli) u Zagrebu, knjižarnice Ćirilo-Methodskih-Zidara (Šimunić i drug) u Zagrebu, nakladnog društva „Adrie“ u Beču. Knjiga se može i izravno naručiti od samoga autora, s napomenom o adresi stanovanja, u Osijeku, Gajev trg 4, S. Kugli u Zagrebu, V. Vošicki (Koprivnica), „Akademija“, Štamparski zavod Krbavac i Pavlović i tiskara F. Kittera.

Sve se knjižare i izdavači mogu navesti kao metapodaci.

R. F. MAJEROVA DJELA neka se naručuju putem knjižara: Ljudevita Szeklera i Radoslava Bačića u Osijeku, Gust. Neuberga u Križevcima, knjižare L. Hartmana (Stj. Kugli) u Zagrebu (Ibica 30.), knjižarnice Ćirilo-Methodskih-Zidara (Šimunić i drug) u Zagrebu (Preradovićevev trg 4.), nakladnog društva „Adrie“ u Beču (Wien II. Taborstrasse 52. B) ili izravno od samoga autora u Osijeku (Gajev trg 4.)

Kulturna geografija i povijest

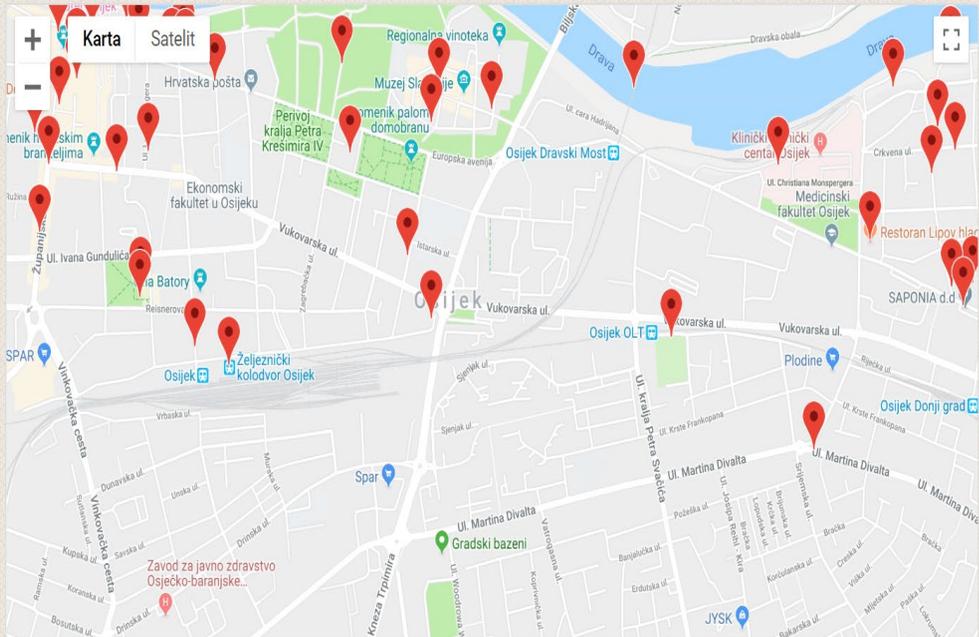
- smještaj građe u određeni kulturološko-povijesni kontekst
- jedan od oblika predstavljanja povijesti: geografski smještaj svih spomenutih materijala i građe, vezanih uz Magjerovu biografiju i književna djela, tiskovine, članke i brošure o R. F. Magjeru, oznake lokacija koje se spominju na fotografijama, bez obzira na baštinsku ustanovu u kojoj je građa pohranjena
- Topoteka (primjerice, ICARUS-ov softver) bi na jednome mjestu okupila razasutu književnu ostavštinu, smjestila ju u virtualno okruženje i dočarala duh vremena u kojemu je nastajala

Početak...sličan projekt

- književna geografija – interpretira reprezentacije krajolika i geografskih fenomena u književnim djelima, vezu ljudske subjektivnosti i emocija s prostorom, značenja i stavove povezane s krajolikom i mjestom u književnom diskursu
- projekt Osječkim ulicama tragom zavičajnih pisaca - realiziran u suradnji sa studentima diplomskoga studija Informatologije FFOS tijekom ak. god. 2016./2017. (idejna začetnica projekta u GISKO Ljiljana Krpeljević)
- studenti čitali pojedina književna djela osječkih pisaca, fotografirali lokacije koje se spominju u djelima, uz oznake lokacija na zemljopisnoj karti dodavali citat u kojemu se lokacija spominje ili odvija radnja s bibliografskom napomenom
- povezivanje gradskih lokaliteta s njihovim opisima u književnim djelima osječkih pisaca
- Isto se može učiniti s prikazom života i djela R. F. Magjera u okviru svih baštinskih ustanova koje posjeduju njegovu ostavštinu

Osječkim ulicama tragom zavičajnih pisaca

Bolnica

Drago Hedl, Donjodravska obala

"U Huttlerovoj je kaldrma pa je vozio polako, no kada smo zavrnuili prema Bolnici, na asfalt, motor je poletio."

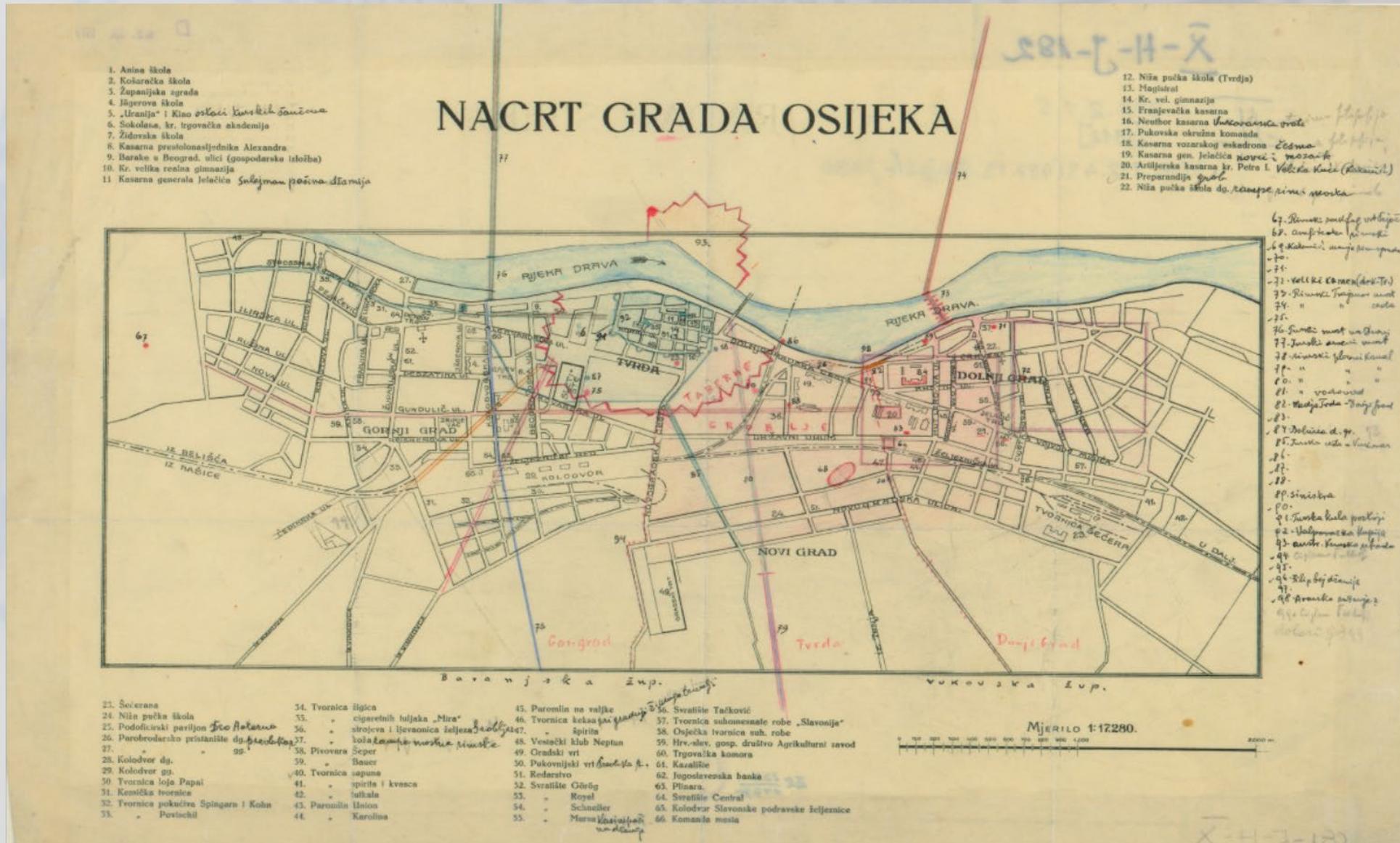
Josip Cvenić, Kraljica noći

"U sobi je bilo pet kreveta koji su bili zauzeti bolesnicima. Dječak Lonka bio je prvi put u bolesničkoj sobi Gradske bolnice pa se zagledao u svakoga bolesnika posebno."

Zatvori

Moguće oznake: adresa stanovanja i lokacija koje se spominju u Magjerovoj autobiografiji i radu Kluba hrvatskih književnika i umjetnika, oznake tiskara s poveznicama na digitalizirane primjerke knjiga tiskanih u njima, oznake lokacija s fotografija, uz popratne metapodatke i kazala

Digitalni katalog

Oznake simbola (prijedlozi različitih kazala):

- Opis bibliografske jedinice, izvornika i digitalne inačice
- Godina izdanja
- Mjesto izdanja
- Izdavač
- Tiskar
- Jezik
- Prijevodi
- Preradbe
- Kazalo pojmova
- Kazalo simbola
- Osobna imena (likovi u knjigama, na fotografijama, iz životopisa)
- Teme i motivi (u knjigama, na ilustracijama, ex librisima)
- Kršćanski leksik
- **SECESIJSKI MOTIVI U KNJIGAMA**

proučavanje knjižne građe u okviru računalne lingvistike

- Računalna analiza književnog teksta
- Analiza književnoga teksta postaje šira, dublja, a otkrivaju se nove veze i nova čitanja starih tekstova
- Pomoću alata za označivanje teksta može se izraditi edukativni materijal za lingvističke analize
- Brojni programi:

DiRT (Digital Research Tools Directory) - korisnicima nudi registar alata za digitalnu analizu podataka

TAPoR (Text Analysis Portal for Research) - portal za analizu teksta, nudi jednostavne alate poput Voyant Tools 2.0, Wordle, Concordle i Concord, the Interactive Concordance Generator (Virtual Muse)

- Voyant Tools - online tekstualni analitički program za analizu, jednostavan i besplatan alat, analiza gotovo svega što se nalazi na internetu, utipkavanjem URL adrese ili podizanjem datoteke na server, obuhvaća 21 alat
  - <https://voyant-tools.org/>

ANALIZA KNJIŽEVNOG DJELA

Primjer: kršćanski leksik u *Slavicama*

- Kršćanski leksik u više elemenata:

- spominjanje Božjeg imena (Dragi Bog, Višnji Tvorac, Višnji Bog, Spasitelj, dragi Spasitelj, Otkupitelj),

- pragmeni koji znače pozdrav (faljen Isus, molitve Očenaš, zahvale, zaziv Bogu),

- naslovi pjesama i priča (Veliki petak, Zdravo Marijo, Alleluja, Molitva, Na Mrtvi dan, Anđelu čuvaru, Sveta noć, Božićna pjesmica, Sveta noć, Na Badnju večer, Došao je Božić, Molitvica, Silvestar),

- frazeologija (vruća molitva, pokoj duša),

- imena kršćanskih blagdana (Nova godina, Božić, Duhovi, Miholje)

- Podnaslov često određuje književnu vrstu i namjenu djela
- Osobna imena u naslovima, hrvatska narodna ili svetačka imena
- Imenovanje djece: mali Dragan, djevojčica Anica, dječarac Stjepko
- Česti deminutivi: nevinašce, čedence, majčica, ručica, školica, sunašce, lahorak, pčelica, željica...
  - tvorbeno - ca, -ce
- Umanjenica + pridjev: sićušna zvjezdica, mala ptičica, majušna okanca
- Rjeđe javljanje imena odraslih
- Otac i majka nikad nemaju imena, opće imenice za oca ili majku ili umanjenice ili odmilice
- Prezimena rijetka

RAČUNALNA ANALIZA:

- Preduvjeti: praktički neograničen pristup visokokvalitetnim elektroničkim tekstovima, sofisticirani softver koji omogućuje korisniku definiranje uvjete analize, snažna računalna oprema koja pruža neograničenu računalnu snagu i pohranu
- pretraživanje leksika književnog djela
- analiza teksta i vizualizacija podataka
- razotkriti tekstualne značajke koje leže izvan uobičajenog područja čitanja
- *Slavice* – pripovijesti
- *Miholjčice i Valpovčice* – pripovijesti slavenskih sela (realistične, zavičajne pripovijetke)
- *Prve trešnje* - pripovijesti i pjesme za mladež
  - > različite vrste književnih tekstova, ali svi su primjeri (sa brojčanim podacima) potvrdili da je analiza većinom primjenjiva na sva djela
  - > poetika književnika

- *Miholjčice i Valpovčice*: 25 052 riječi ukupno, 6 573 jedinstvene forme riječi, jezična gustoća 0.262, prosječan broj riječi po rečenici 20.7.

Najupotrebljivnije riječi:

i (1337), a (1016), u (587), je (520), se (443).

- *Prve trešnje*: 9 455 riječi, 3 494 jedinstvene forme riječi, jezična gustoća 0.370, prosječan broj riječi po rečenici 14.5. Najupotrebljivnije riječi: i (484), a (219), je (215), se (214), u (190).

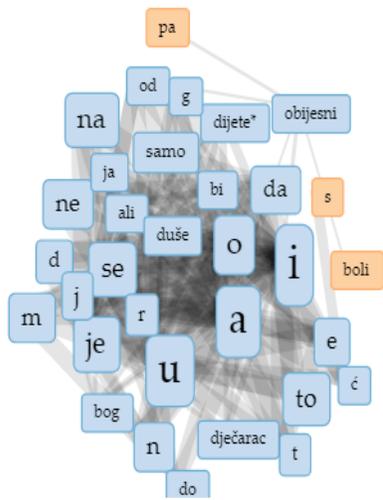
Miholjčice i Valpovčice

- spominjanje božjeg imena (bog 20, za boga 3, od toga i izvedenice: bogalj 1, bogoljubnih 1, bogmajući 1)
- duša (i izvedenice duše moje, duševnu, dušice)
- mamice 4, mamica 2, mamicu 1
- dado 3
- Dimitrija Ivančev 2, Dimitrije Ivančev 2
- do crkve 2, sa crkvenoga 4
- dragi moj 4, drago drago 4
- svoje unuče2
- dječarac 12
- dječurlija 3, dječurlije 2, dječurliju 1

Prve trešnje

- Oče naš, O pastiri čudo novo, Narodi nam se
- Bože 7 (O Bože, Hvala ti Bože, Ah Bože, Što je to Bože, Što Bože, O daj Bože)
- Dječarac 9 (maleni dječarac)
- Bakica 6, dedo, djed
- Sestrica (sestrica Ljerkica)
- Majka 11, majčice 6
- Tata, otac 25, tatica 4
- Otac i majka, otac i majčica, otac i brižna majčica
- Sinčića
- Mila 6 (mila seka 2, Mila, Noć je mila i ljupka)
- Slatko 9 (slatko nasmijana, slatko spava/usnuo, slatko zadovoljstvo, slatko šaputanje)
- Miljenko, Danica, Ančica, Dorkica, Damjica, Ljerkica, Tomica
- Nevaljanci, očice, ručicama, zemljicu

A da će Lud-Mandena-a zaista doći baš danas, kad Boja bude u ham baru zatvorena, uvjeravala je bab ' Staša dijete bogmajući se, jer je ona to malo čas prije, kad je od umora usnula kraj beške Voje, sanjala. A kad se takva šta sanja i još usto vidi u snu broj 7 113 — onda je to prava p ravca ta istina. A to je ona doživjela i zato to mora biti.

— 1 zaoto 'š se ti danaske već o p a m e t i t i . . . oš' bome. B ab ' S taša zalupi vra tim a, a Boja onako besvijesno

zaokruži okolo sebe, pa kad nije mogla napipati ni vrata , a ni Stašu, niti je čula više njezin glas, uvjeri napokon samu sebe, da je za tvorena u ham baru. Kako od naravi ne bijaše plašljiva, nasmije se preko volje i stane opipavati u mraku, da li bi se gdje mogla naleći. Slučajno napipa na h rpu vreća. Razgrne i legne.

7
— K a k a L u d - M a n d e n a - a . . . a l a j j ' t a m o j a s t a r - m a j a l u d a . M e n e ć ' o n a t i m p l a š i t i . . . m e — n e — e — e

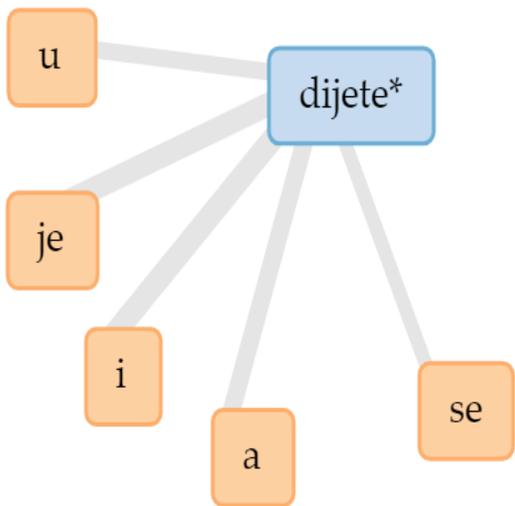
#	Termin	Zbroj	Relativno	Trend
1	diječarac	12	479	

Term	Zbroj	Length	Trend
No matching results.			

Dokument	Lijevo	Termin	Desno
1) Mihol...	K a d j e j e d a n	diječarac	rekao, da bi rad, ali
1) Mihol...	pastira. Istina, Mareta je još	diječarac	, ali će ga on već
1) Mihol...	kakve su volje. Tako je	diječarac	mislio u sebi, pa kad
1) Mihol...	Danila postao lijep objiesni dvogodišnji	diječarac	. Kako je bilo preko ljeta
1) Mihol...	i svi zabavljeni, to je	diječarac	bio prepušten sasma paski djeda
1) Mihol...	o . . . A kad bi se	diječarac	umorio slušajući i padao u
1) Mihol...	u Mitrinu kiljeru, gdje je	diječarac	proboravio malo ne svu svoju

Length

Pomogao mu bač-Tomica.— A ono, što, **mamice**, da č' te zatraž iti u našega učite lja — a ? IM amica nasm ješljivo pogleda unaokolo, pa kao da jo j se ne će, samo mahne rukom :— Id ' mami me s e ; šta j a . . .Poslije počela sam a.— Gospodine (treći slog riječi nag lasila je nešto jače), j a bij vas nešto zam olila, zn at' za moje cure.Učitelj sio nešto ukočenije i s osobitom pripravnošću čeka glas molbe.— Prvo j ' , da s ' glavom to l'ko ne kicoše, a drugo j ' , da kosu ne k o v r č e . . .Kicošiti g lavu znači, da je previše gizde i njome zaokreću na jednu stranu nahero ; tomu se daje doskočiti, i tu će n jegova tamo već ko ristiti. A li kovrčati kosu — e to su ženske stvari, koje n asta ju povadanjem za drugim a, a ovo prelazi u običaj, modu. Tu je zato teže nešto učin iti.

#	Termin	Zbroj	Relativno	Trend
☒	1 majka	6	240	
☒	1 mamice	4	160	
☒	1 mamicu	1	40	
☐	1 majka	6	240	
☒	1 mamice	4	160	
☐	1 mamicu	1	40	

mamice x mamicu x ?
majka x 3

Term	Zbroj	Length	Trend
No matching results.			

Dokument	Lijevo	Termin	Desno
1) Mihol...	rod. Markulin iz Lasinje. Moja	majka	Terezija rođena Kubić, po istraživanju
1) Mihol...	s majkom vladike Štros- majera.	majka	mi je rođena Osječanka, a
1) Mihol...	i Mareni, a to unučad	mamice	. Sad barem da i njoj
1) Mihol...	bač-Tomica.— A ono, što,	mamice	, da č' te zatraž iti
1) Mihol...	ribjegao h igijen i. Znate,	mamice	(ovu je riječ i sam
1) Mihol...	Pa šta to ? K uda,	mamice	?— Kuda ? I ld e m ... ne
1) Mihol...	učitelj ponovno u goste, da	mamicu	izv jesti o potpunom uspjehu

dij x 0 | Length | Overlap

11 kontekst | proširiti

Zaključak

- ostavštine privatnih knjižnica obitelji i znamenitih Osječana u fondu Knjižnice - vrijedne zbog svoje društvene, povijesne, sociološke dimenzije, znanstveno-istraživačkih i edukativnih mogućnosti
- promidžba Zavičajne zbirke, pa time i života i djela Rudolfa Franjina Magjera u lokalnoj zajednici kroz digitalizaciju i suradnju s obrazovnim i baštinskim ustanovama
- putokaz za daljnja interdisciplinarna istraživanja zavičajne građe i animacija znanstvenika, studenata i građana
- analiza legata Magjer doprinosi započetim književno-povijesnim istraživanjima Rudolfa Franjina Magjera i Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku
- kroz područje digitalne humanistike život i djelovanje R. F. Magjera na mnoštvo načina postaje svjedokom umjetničkog, kulturnog i političkog života u Osijeku na početku 20. stoljeća

Hvala na pozornosti

